

Поряд із провідними науковцями активну участь у наукових читаннях взяли представники молодого покоління сучасної літературознавчої науки – аспіранти, пошукачі, які продемонстрували науковий підхід, новизну, оригінальне бачення обраних проблем: “Наративний вимір художності: мала проза Лесі Українки” *В.Сірук* (Луцьк), “Традиції Лесі Українки в “жіночій” прозі 80–90-х років ХХ ст.” *Т.Тебешевська-Качак* (Івано-Франківськ), “Віла-посестра” Лесі Українки і “Кошмар” М.Драй-Хмари в хронотопі міфогенності” *О.Ляшенко* (Київ), “Національний трагізм у драматичних творах Лесі Українки” *Л.Златогорська* (Луцьк), “Леся Українка і проблема європейськості національної (української) літератури” *О.Берест* (Київ), “Націопростір у творчості Лесі Українки” *О.Маланій* (Луцьк), “Семантика камінного у творчості Лесі Українки та Василя Стефаника” *Л.Василик* (Чернівці), “Творчість Лесі Українки в дослідженнях Віктора Петрова” *Т.Данилюк-Терещук* (Луцьк), “Філософське осмислення проблеми буття української нації в творчості Лесі Українки” *О.Перегінець-Довган* (Івано-Франківськ), “А я піду за волю проти рабства, я виступлю за правду проти вас!” (до проблеми бунту особистості в драматичній поемі Лесі Українки “В катакомбах”) *А.Гайда* (Луцьк).

Вперше лезезнавчі читання відбулися без відомого вченого, доктора філології, професора О.О.Рисака, який передчасно пішов із життя. Його зусиллями на основі власних архівів була створена наукова лабораторія лезезнавства, яка стала центром вивчення життя і творчості Лесі Українки на Волині.

У рамках Лесиних днів на Волині відбулося підписання угоди про співпрацю між Інститутом літератури імені Т.Шевченка НАН України і Волинським державним університетом ім. Лесі Українки та створення Волинського науково-дослідного центру вивчення творчості Лесі Українки.

До Лесиних днів у Волинському державному університеті відкрито також оновлену експозицію музею Лесі Українки, де зібрано унікальні документи, матеріали, що розповідають про перебування родини Косачів на Волині.

м.Луцьк

Олена Маланій

КОНФЕРЕНЦІЯ “ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І КУЛЬТУРА”

4–5 грудня 2003 р. у Даугавпілському університеті (Латвія) проходила міжнародна наукова конференція “Глобалізація і культура”, в якій взяли участь учені Латвії, Литви, Білорусії, України, Росії, Німеччини, Швейцарії, Франції.

Пленарне засідання розпочалось привітанням декана гуманітарного факультету *Валентини Ліпе*, яка наголосила, що університет уже має певний досвід у проведенні конференцій такого типу. Тут відбулись міжнародні конференції “Пам’ять як феномен культури”, “Еміграція як феномен культури”. Учасників конференції привітали також ректор університету *Зайга Ікере* і проректор із наукових питань *Арвід Баршевський*. Основні проблеми, які порушила конференція, можна означити так: чи відгороджуватись від глобалізаційних процесів, чи розчинитись у них, – як вибрати оптимальну позицію; різновиди і специфіка глобалізації у різних сферах життя (*Велга Вевере* “Глобалізація і філософія”, Латвія); глобалізація і релігія: моделі глобалізації і моделі християнства, – спільне і відмінне (*Паскал Єруманіс*, Франція); роль центру і провінції у процесі глобалізації (*Дасе Була*, директор Фольклорного архіву в Ризі. Одразу зазначимо веб-сторінки цього архіву <http://www.folklor.lv> HYPERLINK і <http://www.dainuskapis.lv> HYPERLINK); глобалізація і література (“Латиська література про глобалізацію: за і проти” – назва доповіді *Валдіса Кіканса*. Він, зокрема, зазначив, що відомий латиський поет Ян Райніс був прихильником створення “Європейських сполучених штатів”. Це чітко простежено у збірці “Ті, котрі не забувають” (1919) і в публіцистиці. Однак у зв’язку з комуністичним терором у Латвії в 1919 р. він різко відмежувався від попередніх поглядів. Цілий ряд письменників пропагували ідею окремої національної Латиської держави).

Слово і Час. 2004. №5

Далі робота конференції тривала в трьох секціях: 1. Глобальний характер культури; 2. Глобальна динаміка релігії; 3. Глобалізація у літературі.

На засіданні першої секції були вислухані й обговорені такі теми: глобалізація і культура міста; глобалізація та ієрархія сучасного суспільства; індивідуальні й колективні цінності в латиському суспільстві; відчуженість і усвідомлення сприйняття сучасного світу; наука в сучасній епосі — дослідження без кордонів; етнічні релігії (про неоязичництво у Литві); вибір і уява; глобальні й локальні аспекти тотемізму; глобалізація і просторові уявлення різних вікових категорій в Україні у ХХІ ст.

Друга секція обговорювала проблеми взаємодії процесів релігійних і глобалізаційних. Особливий інтерес викликала доповідь *Ромулда Апанавічуса* (Литва) “Етнічна музика і теорія утворення людських рас”. Слухачі мали можливість послухати національні мелодії мешканців різних частин світу, порівняти їх, спробувати відгадати, звідки цей наспів. Професор продемонстрував, що саме національна музика може допомогти з’ясувати шляхи розселення народів.

На секції “Глобалізація у літературі” обговорювалося відображення глобалізаційних процесів у художній літературі різних часів. Учені-літературознавці намагались з’ясувати думку письменників із цього питання.

Після двох днів роботи конференції з’явилося бажання з’ясувати, що ж таке глобалізація в розумінні різних учених. Відповіді були дуже різні і цікаві. Наводжу їх без зайвих коментарів. Отже, глобалізація — це:

- вимушене сприйняття світового досвіду;
- комплексне, різноманітне явище через посилення транснаціональної, трансконтинентальної комунікації;
- шанс добробуту для цілої світової популяції;
- фікція, в яку ми віримо. Це реальний процес у сфері фінансів і політики. Дух і література залишаються вперто індивідуальні;
- процес, який провокує великий хаос;
- (в антропології) поширення культурної моделі за межі проживання народу (цивілізації), для якого вона була початково характерна;
- процес, якого не треба боятись. Це виявляє нашу толерантність у ставленні до інших культур, ми можемо їх оцінити;
- це, коли світ усвідомлює свою єдність, це лише треба впорядкувати;
- стандартизація, координація, контроль і інтеграція в різних галузях.

Ірина Коваль-Фучило

“АКАДЕМІЧНІ БЕСІДИ”

При Інституті літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України 19 лютого ц.р. відбулося перше засідання літературно-критичного зібрання “Академічні бесіди”, мета якого — привернути увагу спеціалістів-філологів, педагогів, критиків, усіх зацікавлених проблемами літературознавства до роботи Інституту. Зокрема, на першому зібранні представники засобів масової інформації, критики, науковці були ознайомлені з найновішими виданнями Інституту літератури. Надалі презентаціями, обговореннями нових видань “Академічні бесіди” не обмежаться, адже планується проведення літературознавчих дискусій, присвячених актуальним проблемам критики, сучасної науки про літературу тощо. *Віталій Дончик* зауважив, що створення такого літературно-критичного осередку як “Академічні бесіди” є своєрідною спробою внести пожвавлення в сучасний літературний процес, а також налагодити комунікацію між Інститутом літератури та засобами масової інформації (журнали, газети, радіо, телебачення тощо).

Перше засідання, власне, мало характер презентації. До уваги науковців, критиків, журналістів були запропоновані видання Інституту літератури за 2003 рік. Зокрема, “Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 1926 — 2001: Сторінки історії, 75”,

Слово і Час. 2004. №5